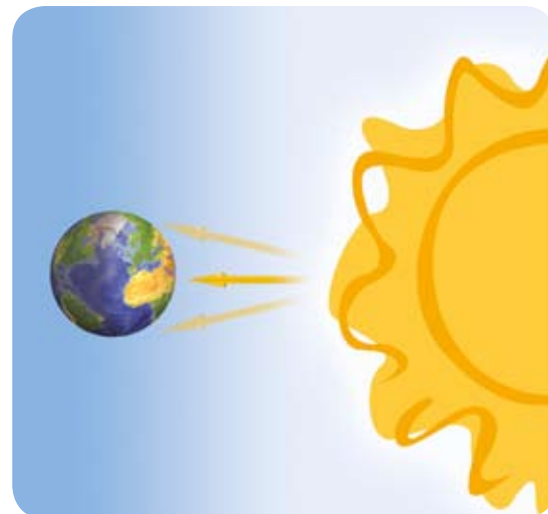

Vienur šalta, kitur – karšta

Berniukai visiškai teisūs. Gaublyje suraskite liniją, dalijančią Žemės rutulį į dvi dalis. Tai **pusiaujas**. Čia karščiausia, nes Saulės spinduliai krinta stačiai į Žemę. Šiaurės ir Pietų **ašigalius** spinduliai pasiekia krisdami nuo žulniu kampu. O tai reiškia, kad ašigalius Saulė šildo menkai.

Pusiaujas Žemės rutulį dalija į du **pusrutulius**: Šiaurės ir Pietų.

- Gaublyje parodykite Šiaurės ir Pietų pusrutulius.
- Raskite Šiaurės ir Pietų ašigalius.
- Kokie žemynai yra arčiausiai vieno ir kito ašigalio?
- Raskite gaublyje Lietuvą. Kuris ašigalis jai artimesnis?
- Šiaurės pusrutulyje raskite Grenlandijos salą. Kaip ji vaizduojama žemėlapyje? Ką iš tokio vaizdavimo apie ją sužinome?

Sala – tai žemės plotas, iš visų pusių skalaujamas vandens.

Pietų ašigalis yra Antarktidos žemyne. Ašigalius, kaip ir Grenlandiją, dengia ledynai. Ledas – tai sukietėjęs, sušalęs vanduo. Temperatūra ašigaliuose būna net 50 laipsnių šalčio. Šiaurės ašigalyje gyvena baltieji lokiai, o Pietų ašigalis – pingvinų karalystė.

Kodėl baltieji lokiai neminta pingvinais?

Ties pusiauju ne tik karšta, bet ir drėgna. Čia kasdien lyja. Augalai esti vešlūs, dideli, tankiai sužėlę. Pusiaujo medžiai, žolės, skirtingai negu mūsų augalai, žaliuoja visus metus. Mat tokios žiemos, kaip pas mus, ten nebūna.

Drėgnieji atogrąžų miškai

Pigmėjai pusiaujo miškuose ir juos aplankantis mokslininkas

Eskimai šiaurėje

Antarktidos tyrinėtojai

Aptarkite, kuo skiriasi šių žmonių gyvenimo būdas. Kodėl?

Stebime ir įsivaizduojame

1. Perskaitykite vieni kitiems pasirinktą eilėraščių balsiai.

Ramutė Skučaitė
ŽIEMA

Baltos rogės, baltas žirgas,
Baltos pasagos sužvilgo...
Rogėse – balta viešnia.
Kas tokia ji – nežinia!

– Aš esu šalta žiemužė.
Girdit? Mano pūgos užia!
O rogutėse netilpę,
Mano vėtros gatvėj švilpia!

Baltos rogės, baltas žirgas,
Baltos pasagos sužvilgo...
Rogėse – balta viešnia,
O iš kur ji – nežinia!

Aš iš šiaurės atskubėjau,
Kur ledynus laižo vėjai,
Kur nuo speigo ledas treška,
Kur gyvena baltos meškos.

Baltos rogės, baltas žirgas,
Baltos pasagos sužvilgo...
Rogėse – balta viešnia.
Kur kelias ji – nežinia!

– Aš dabar pas jus pabūsiu,
Lediniu kvapu papūsiu,
Kai vanduo pavirs į stiklą,
Jus pakviesiu į čiuožyklą!

sužvilgo
švilpia
pabūsiu
papūsiu
žirgas
pavirs

Iš knygos „Žvangučiai“

Judita Vaičiūnaitė
ŽIEMA

Mergytė vėl ėmė svajoti.
Mergytė sudaužė ąsotį,
paliejo šaligatvy pieną,
aptaškė pajuodusią sieną.

Atskrido sužvarbęs žvirbliukas,
atsitūpė čia patyliukais,
nustebo, – aplinkui taip balta,
užmiršo, kad liūdna ir šalta...

Iš knygos
„Aitvaras“

žvirbliukas
patyliukais

ąžuolas
ąsotis

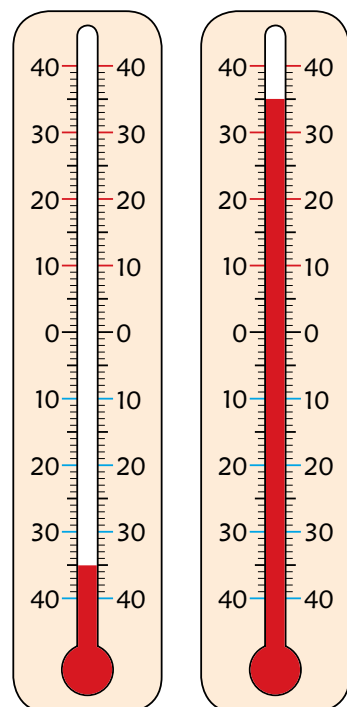

- Kuo jums įdomūs šie eilėraščiai?
- Kaip jūs įsivaizduojate atėjusią žiemą?
 - Baltose rogėse su baltais žirgais keliaujančią karalienę.
 - Mergaitę, netyčia sudaužiusią pieno ąsotį.
 - ...
- Kuris eilėraštis jums patiko labiau? Perskaitykite jį raiškiai.

2. Kuo jūs džiaugiatės, grožitės žiemą?

Oro temperatūros matavimas

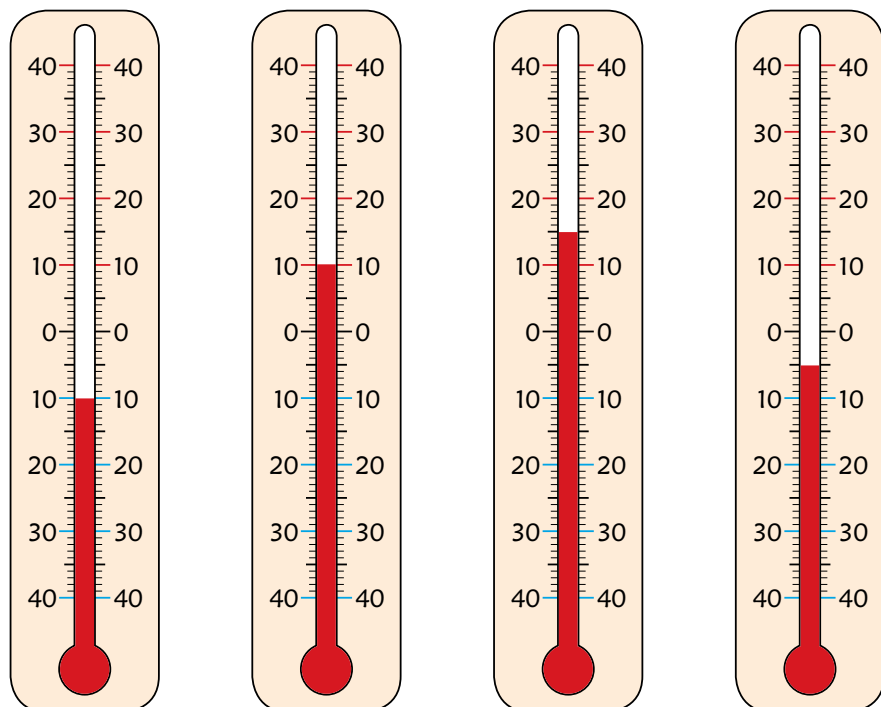
1. Termometras nuo nulio aukštyr rodo šilumą, o nuo nulio žemyn – šaltį. Šiluma žymima $+^{\circ}\text{C}$, o šaltis $-^{\circ}\text{C}$.

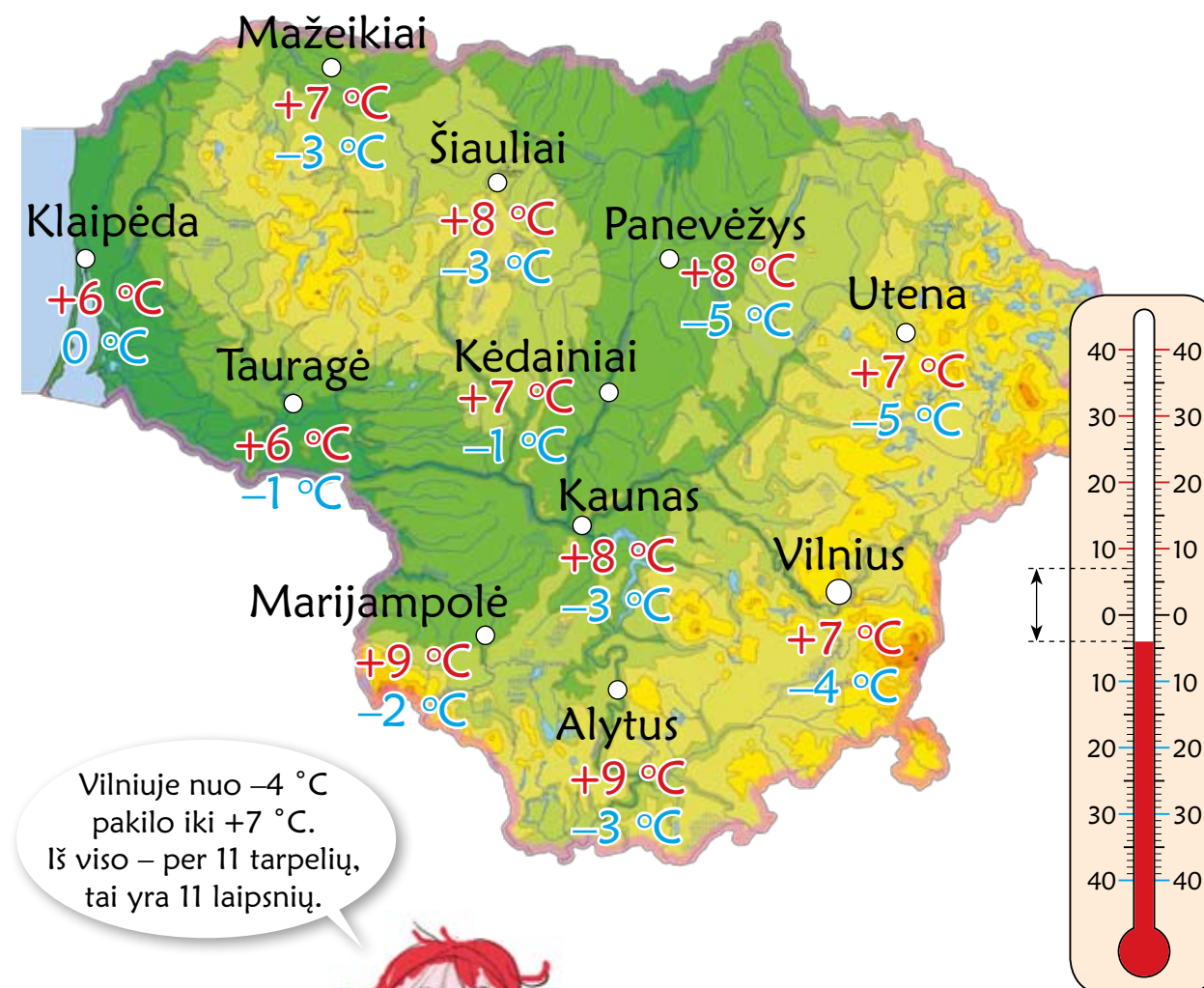
- Kuris termometras rodo $+35^{\circ}\text{C}$ (šilumos)?
- Kuris termometras rodo -35°C (šalčio)?
- Kuris termometras kuriam paveikslėliui tinka?
- Kurioje žemės vietoje, jūsų manymu, gyvena pavaizduoti vaikai?
- Kaip kiekvienas iš jų jaustųsi šiuo metu atvažiuavę pas jus?

2. Kokią temperatūrą rodo kiekvienas termometras? Kuris termometras rodo aukščiausią temperatūrą? Kuris žemiausią?

3. Nustatykite, keliais laipsniais pakilo temperatūra kiekviename žemėlapyje pažymėtame mieste. Dienos temperatūra užrašyta raudonai, o nakties – mėlynai.

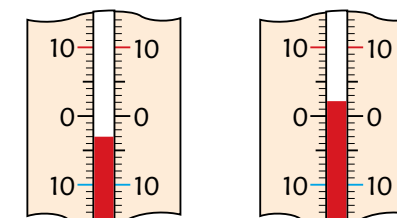
Vilniuje nuo -4°C pakilo iki $+7^{\circ}\text{C}$. Iš viso – per 11 tarpelių, tai yra 11 laipsnių.

4. Azijoje yra Gobio dykuma. Vasarą temperatūra ten pakyla iki $+50^{\circ}\text{C}$, o žiemą nukrinta iki -40°C . Nustatykite, kiek laipsnių pasikeičia temperatūra.

Sukurkite uždavinį pagal piešinį.

Lesson Twenty One: Snow White

1. Listen and read. Snow White.

A

This **is** a beautiful Queen.
She **has** a beautiful daughter.

B

The Queen's daughter **has**
beautiful fair hair. Her name is
Snow White.

C

The beautiful Queen is ill. She
dies. Snow White is very sad.

D

Her father King is sad too.
Snow White **loves** her father.
She **wants** him to be happy.

E

marry
marries

The King **marries** a beautiful
woman. Now Snow White has
a stepmother.

F

The stepmother **hates**
Snow White. Snow White
leaves home.

G

Snow White **meets** seven
dwarfs. They live in a house in
the forest.

H

Snow White **lives** with the
dwarfs. She is happy again.

I

One day her stepmother
talks to her magic mirror.

J

The stepmother is a witch. She
wants to kill Snow White.

2. Mime and speak. What happens next?

A

B

C

D

Išmokome

Suprasti ir sekti pasaką apie Snieguolę ir jos pamotę.
Veiksmažodžius:

die, love, want, marry, hate, leave, meet, live, talk.

Šilti drabužiai

Prisiminkite H. K. Anderseno pasaką „Sniego Karalienė“. Kokią jūs įsivaizduojate Sniego Karalienę? Kaip ji apsirengusi, jeigu visada gyvena tik sniego ir ledo karalystėje? O kaip galėtų būti apsirengę kiti šios pasakos herojai – Kajus ir Gerda?

Nupieškite Gerdą arba Kajų ir aprenkite juos šiltais drabužiais, kad ledo karalystėje nesušaltų.

Jums prireiks: balto popieriaus lapo, pieštuko, porolono, kliju, žirklių, guašo.

- Iš porolono iškirpkite paltą, batus, kepurę, šaliką, pirštines. Atsargiai elkitės su žirkklėmis – jos gali būti aštrios.
- Priklijuokite drabužius ant nusipieštų žmonių formų.
- Drabužius nuspalvinkite guašu. Išmarginkite kepurę, šaliką ir pirštines, nepamirškite batų.

Haroldas Hakenbekas. *Pėteris parke*

- Koks metų laikas pavaizduotas šiame paveiksle? Iš ko sprendžiate?

Ar poroloną sunkiau iškirpti nei popierių? Aptarkite, kodėl, ir kartu su mokytoja pasimokykite kirpti storą medžiagą.

Sudėję visus kūrinėlius į vieną, pasigrožėkite savo sukurtais šiltais drabužiais. Gal ir jūs tokių norėtumėte? Kodėl?

Mediniai ir metaliniai instrumentai

Atlikite skanduotę. Sustoję poromis, sugalvokite kuo įvairesnių kūno skambesių, kuriais dviese galėtumėte pritarti skanduotei.

2/4	Aš žie - mu - žė bal - ta.	Aš žie - mu - žė šal - ta.
2/4	Aš kla - jo - ju lau - kais	su plėš - rū - nais vil - kais.
2/4	Juos į ra - gą rie - čiu,	vis - ką kaus - tau le - du.

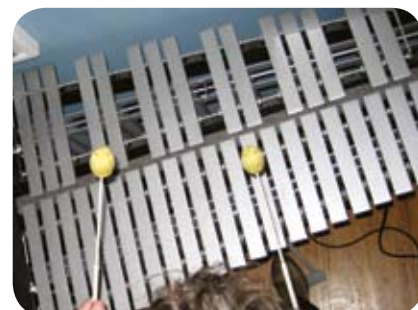
Aš žiemužė balta.
 Aš žiemužė šalta.
 Aš klajoju laukais
 Su plėšrūnais vilkais.
 Juos į ragą riečiu,
 Viską kaustau ledu. (K. Papečkys)

Pažiūrėkite ir pagalvokite, kodėl šie instrumentai turi skirtingo ilgio plokšteles.

Ksilofonas

Vibrafonas

75

Paklausykite, kaip skamba ksilofonas ir kaip – vibrafonas.
 Aptarkite:

- kuo skiriasi jų skambesys?
- kuris iš jų turi medines, kuris – metalines skirtingo ilgio plokšteles?

76

Paklausykite muzikos pavyzdžių. Atpažinkite skambančius instrumentus.

Šokis ir energija

Šokio judesiai gali būti labai energingi arba, priešingai, ramūs. Todėl jie staigūs, kampuoti, laužyti arba tolygūs, tįstantys, tirpstantys ar garuojantys.

Staigiai keiskite pozas darydami laužytus judesius, akcentuodami kiekvieną pozą, tai yra sustingdami trumpam lyg ledo gabalėlyje.

- Lėtai ir minkštai keiskite pozas, panašiai kaip paveikslėlyje, kad judesiai tekėtų, pereitų vienas į kitą lyg tirpdami ir garuodami.
- Pabandykite po vieną arba kartu su draugais pereiti nuo vieno judesio prie kito. Perėjimo būdą pasirinkite – staigiai ir kampuotai, lėtai ir tolygiai.

Tegu mokytojas ar draugas pasako, kaip jums pereiti nuo vieno judesio prie kito, pavyzdžiui: lėtai lėtai tirpsta, lėtai lėtai garuoja; lėtai tirpsta, greit išgaruoja; greitai ištirpsta, lėtai išgaruoja.

„Kalėdų rytą rožė pražydo“

Ruošiamės kalėdiniam pasirodymui – rengiame projektą „Kalėdų rytą rožė pražydo“. Šiame muzikiniame spektaklyje yra Vėjų ir Laumių Audėjų dainos ir šokiai. Mergaitės gali būti Laumės, berniukai – Vėjai.

- Pasiskirstykite grupėmis – mergaitės ir berniukai. Mergaitės kuria Laumių Audėjų šokį, berniukai – Vėjų.
- Pasitarkite su mokytoju, kokius pasirinkti judesius ir kaip juos sujungti.

Ar mokame gyventi kaip pirmųjų žmonių?

Rokui pasisekė – šiandien tėtis jį pasiima į žygį. Tėtis kiekvieną sekmadienį su keliais draugais eina į pėsčiųjų žygį. Žiemą, prisnigus, keliauja slidėmis, bet šiandien sniego dar nedaug. Reikia šiltai apsirengti, į kuprinę įsidėti ko nors užvalgyti ir atsigerti.

- Kodėl Rokas nesmagiai jaučiasi, kai dėl jo sušlapusių kojų visa žygeivių grupė turi stabdyti savo kelionę?
- O gal žygeiviai turėjo nekreipti į Roką dėmesio ir keliauti toliau?
- Kaip Rokas elgtųsi, jei sušlapėtų kojas kieme? O ką reikia daryti, kai tai nutinka miške?
- Kodėl žiemą kojas reikia laikyti sausas?
- Kaip jums atrodo, kodėl Rokas taip skaniai suvalgo nemėgstamus lašinukus?
- Palyginkite, kuo skyrėsi Roko praleista diena žygyje nuo dienos, jei būtų likęs namie.
- Ar jums patiems yra tekę būti kelionėje, kurioje atsitiko kokių nors nenumatytų dalykų? Kaip tuomet elgtės?